

**Управління освіти і науки
Чернігівської обласної державної адміністрації
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО**

**Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
2018-2019 рр.
8 клас**

Теоретичні питання (12 балів за кожне запитання)

1. Порівняйте географічне положення материків Австралія та Південна Америка. Виявіть, як відмінності географічного положення позначаються на особливостях природи цих материків.
2. Яким є сучасний склад земної атмосфери? Які чинники його сформували і підтримують зараз? Як ученим вдається отримувати інформацію про те, якою була атмосфера в минулому? Які сучасні зміни складу атмосфери є найбільш інтенсивними?
3. Яку роль відіграло материкове зледеніння у формуванні рельєфу окремих материків? Схарактеризуйте льодовикові форми рельєфу, наведіть конкретні приклади. Чи є такі форми рельєфу у нашій країні? Відповідь обґрунтуйте.

Практичні завдання (6 балів за кожне завдання)

1. Дайте визначення таких термінів: масштаб, географічна сітка, азимут, екватор, магнітне схилення, відносна висота.
2. Заповніть таблицю.

Характеристика зони вологих екваторіальних лісів Африки

Назва зони	Географічне положення	Клімат	Ґрунти	Рослинний світ	Тваринний світ
Екваторіальні ліси					

3. Сторона масиву лісу квадратної форми на карті масштабу 1 : 1 000 000 має довжину 50 мм. Знайдіть площу лісу. Визначте, яку площу матиме даний лісовий масив на карті, масштаб якої буде вдвічі більшим?

Тестові завдання (1 бал за кожну правильну відповідь)

1. Назвіть океан, у якому розташований острів з координатами 48° пд. ш. та 68° сх. д.
А Тихий
Б Північний Льодовитий
В Атлантичний
Г Індійський
2. Чому в північно-східній частині Індійського океану утворився Зондський жолоб?
А тут відбуваються процеси розходження літосферних плит
Б тут знаходиться багато серединно-океанічних хребтів
В тут знаходиться підводна материкова окраїна
Г тут відбуваються процеси зіткнення літосферних плит

3. Яка частина острова Мадаґаскар вкрита вологими лісами?

- А** північна частина
- Б** південна частина
- В** східне узбережжя
- Г** західне узбережжя

4. Який азимут відповідає північно-західному румбу 40° ?

- А** 40°
- Б** 140°
- В** 220°
- Г** 320°

5. На яких островах тривалість світлового дня 22 червня є найбільшою

- А** Гавайських
- Б** Канарських
- В** Алеутських
- Г** Мальдівських

6. Які острови не мають паралельного до них однойменного глибоководного жолоба?

- А** Філіппінські
- Б** Алеутські
- В** Маріанські
- Г** Гавайські

7. Яке море містить води найменшої солоності?

- А** Середземне
- Б** Чорне
- В** Азовське
- Г** Північне

8. Яка течія відрізняється від інших за температурою?

- А** Куросіо
- Б** Каліфорнійська
- В** Бразильська
- Г** Гольфстрім

9. У якій частині Австралії опади випадають узимку?

- А** східне узбережжя материка
- Б** північне узбережжя
- В** південно-західне узбережжя
- Г** центральна частина

10. Коли горизонтальний кут між азимутами сходу і заходу Сонця становить 180° ?

- А** 22 грудня
- Б** 22 січня
- В** 21 березня
- Г** 21 квітня

11. Яка картографічна проекція є найбільш придатною для побудови карти Північного Льодовитого океану?

- А** нормальна азимутальна
- Б** поперечна азимутальна
- В** нормальна циліндрична
- Г** поперечна циліндрична

12. Яка тектонічна структура лежить в основі Австралії?

- А** давня докембрійська платформа
- Б** молода альпійська складчастість
- В** система розломів
- Г** область мезозойської складчастості

13. Яка тектонічна структура лежить в основі Гімалаїв?

- А** давня докембрійська платформа
- Б** альпійська складчастість
- В** система розломів
- Г** область мезозойської складчастості

14. Більшу частину свого шляху річка Ніл тече безводною пустелею, де влітку панує несамовита спека і посуха. Чому ж рівень води в річці підвищується у розпал літа?

- А** стік річки регулюють озера
- Б** більшість приток живляться талими сніговими водами
- В** більшість приток починаються в екваторіальному поясі, де опади випадають влітку
- Г** більшість приток починаються в субекваторіальному поясі, де опади випадають влітку

15. Як рухається повітря в циклоні Північної півкулі?

- А** Від центру проти годинникової стрілки
- Б** Від центру за годинниковою стрілкою
- В** До центру проти годинникової стрілки
- Г** До центру за годинниковою стрілкою

16. У якій проекції паралелі є прямими?

- А** Конічний
- Б** Поліконічний
- В** Азимутальний
- Г** Циліндричний

17. Як називаються лінії, що з'єднують точки з однаковими глибинами?

- А** Ізогпси;
- Б** Ізотахи;
- В** Ізобари;
- Г** Ізобати

18. Басейн якої з річок належить до області внутрішнього стоку?

- А** Дніпро
- Б** Дон
- В** Урал
- Г** Єнісей

19. У якій із оболонок атмосфери знаходиться озоновий шар?

- А** Тропосфері
- Б** Стратосфері
- В** Мезосфері
- Г** Термосфері

20. Якою є температура повітря на вершині Говерли, якщо біля підніжжя гори, на висоті 730 м, у цей час термометр показує +16,3⁰С?

- А** 8,3⁰С
- Б** 11,5⁰С
- В** 13,7⁰С
- Г** 16,8⁰С

21. Основні поклади нафти й газу на території України пов'язані з:

- А** близькістю магматичних порід до земної поверхні
- Б** районами підвищеної тектонічної активності й горотворення
- В** прогинами земної кори
- Г** антикліналями

22. Яким є атмосферний тиск на вершині Роман-Кош, якщо на рівні моря він становить 755 мм рт. ст.?

- А** 550 мм рт. ст.
- Б** 600 мм рт. ст.
- В** 650 мм рт. ст.
- Г** 700 мм рт. ст.

23. У межах якого кліматичного поясу розташоване південне узбережжя Гренландії?

- А** помірного
- Б** арктичного
- В** антарктичного
- Г** субарктичного

24. Назвіть річку, що починається неподалік океану, прямує вглиб материка і в середній течії розпадається на рукави, утворюючи «внутрішню» дельту.

- А** Ніл
- Б** Конго
- В** Нігер
- Г** Замбезі

25. Яке море утворилося внаслідок розходження літосферних плит?

- А** Червоне
- Б** Біле
- В** Тасманове
- Г** Саргасове

26. Чому у східній частині Євразії відсутній тропічний кліматичний пояс?

- А** далеко на південь проникають помірні повітряні маси
- Б** протягом року панують пасати
- В** далеко на північ проникають екваторіальні повітряні маси
- Г** протягом року панують західні вітри

27. Про яку річку йдеться в тексті? «Це найдовша річка материка. На ній трапляються катастрофічні повені та паводки, які пов'язані з літніми мусонними вітрами».

- А** Хуанхе
- Б** Ніл
- В** Янцзи
- Г** Муррей

28. Про яку природну зону йдеться у тексті? «Ген-ген розкинулися льяноси – широкі рівнини зі злаковими травами, де пасеться худоба індіанців»

- А** степи
- Б** савани
- В** напівпустелі
- Г** тундри

29. У яких горах снігова лінія знаходиться найвище?

- А** Скандинавські
- Б** Уральські
- В** Гімалаї
- Г** Тибет

30. Біля узбережжя якого материка у Тихому океані багато коралових островів?

- А** Північної Америки
- Б** Австралії
- В** Південної Америки
- Г**

Антарктиди

**Управління освіти і науки
Чернігівської обласної державної адміністрації
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО**

**Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
2018-2019 рр.**

9 клас

Практичні завдання (6 балів за кожне завдання)

1. За який час безпілотник досягне Північного полюсу, якщо летітиме з пункту з координатами 49°30' пн. ш. і 21°30' сх. д. за азимутом 0° зі швидкістю 40 м/с?
2. На контурній карті України позначте і підпишіть назви міст, в яких розміщуються такі підприємства: 1) ПрАТ “Електрометалургійний завод “Дніпроспецсталь”; 2) Середньодніпровська ГЕС; 3) Рівненська АЕС; 4) ТОВ “Інтерпайп-Сталь”; 5) Хмельницька АЕС; 6) ТОВ “Інтерпайп Ніко Тьюб”.

3. Проаналізуйте режим випадання опадів за даними таблиці. Чи може такий пункт знаходитися в межах України? Визначте коефіцієнт зволоження, якщо величина випаровуваності в даному пункті становить 510 мм.

Місяці	С	Л	Б	К	Т	Ч	Л	С	В	Ж	Л	Г	Річна кількість
Кількість опадів, мм	38	37	43	50	55	80	75	60	50	45	47	40	

Теоретичні питання (12 балів за кожне запитання)

1. Видатний географ Олександр Воєйков сказав, що «річки – діти клімату». Проаналізуйте цей вислів і доведіть, що характер живлення та режим річок дійсно визначаються кліматичними особливостями місцевості. Розробіть класифікацію річок Африки за водним режимом та зазначте основні особливості виділених типів.
2. Як і чому проходить межа між зонами Степу й Лісостепу в межах України? Схарактеризуйте зміну ґрунтово-рослинного покриву у степовій зоні та поясніть, чим вона зумовлена? Які небезпечні фізико-географічні процеси мають найбільший прояв у зоні Степу?
3. За попередніми даними Державної служби статистики у 2018 р. в Україні зібрано рекордний урожай зернових – 70 млн т. Якими чинниками можна пояснити стале зростання обсягів виробництва зернових в останні роки? Які зміни сталися у структурі посівних площ зернових культур та виробництві зерна, чим вони зумовлені? Розкрийте регіональні відмінності в обсягах виробництва зернових культур і поясніть їхні причини.

Тестові завдання (1 бал за кожну правильну відповідь)

1. Назвіть океан, у якому розташований острів з координатами 48° пд. ш. та 68° сх. д.
А Тихий
Б Північний Льодовитий
В Атлантичний
Г Індійський
2. Який чисельний масштаб карти, якщо 1 см² її площі відповідає 1 га на місцевості?
А 1:10 000
Б 1:100 000
В 1:1 000 000
Г 1:10 000 000
3. Коли горизонтальний кут між азимутами сходу і заходу Сонця становить 180 °?
А 22 грудня
Б 22 січня
В 21 березня
Г 21 квітня
4. У яких горах снігова лінія знаходиться найвище?
А Скандинавські
Б Уральські
В Гімалаї
Г Тибет
5. У якому місті України місцевий час є найбільшим?
А Миколаїв
Б Ужгород
В Луцьк
Г Полтава
6. Які острови не мають паралельного до них однойменного глибоководного жолоба?
А Філіппінські
Б Алеутські
В Маріанські
Г Гавайські

7. Більшу частину свого шляху річка Ніл тече безводною пустелею, де влітку панує несамоविта спека і посуха. Чому ж рівень води в річці підвищується у розпал літа?

А стік річки регулюють озера

Б більшість приток живляться талими сніговими водами

В більшість приток починаються в екваторіальному поясі, де опади випадають влітку

Г більшість приток починаються в субекваторіальному поясі, де опади випадають влітку

8. У якій частині Австралії опади випадають узимку?

А східне узбережжя материка

Б північне узбережжя

В південно-західне узбережжя

Г центральна частина

9. Біля узбережжя якого материка у Тихому океані багато коралових островів?

А Північної Америки

Б Австралії

В Південної Америки

Г Антарктиди

10. Чому в північно-східній частині Індійського океану утворився Зондський жолоб?

А тут відбуваються процеси розходження літосферних плит

Б тут знаходиться багато серединно-океанічних хребтів

В тут знаходиться підводна материкова окраїна

Г тут відбуваються процеси зіткнення літосферних плит

11. Чому у східній частині Євразії відсутній тропічний кліматичний пояс?

А далеко на південь проникають помірні повітряні маси

Б протягом року панують пасати

В далеко на північ проникають екваторіальні повітряні маси

Г протягом року панують західні вітри

12. Про яку річку йдеться в тексті? «Це найдовша річка материка. На ній трапляються катастрофічні повені та паводки, які пов'язані з літніми мусонними вітрами»

А Хуанхе

Б Ніл

В Янцзи

Г Муррей

13. Про яку природну зону йдеться у тексті? «Ген-ген розкинулися льяноси – широкі рівнини зі злаковими травами, де пасеться худоба індіанців»

А степи

Б савани

В напівпустелі

Г тундри

14. Територія якої області НЕ зазнала впливу дніпровського зледеніння?

А Волинська

Б Хмельницька

В Черкаська

Г Полтавська

15. Як рухається повітря в циклоні Північної півкулі?

- А** від центру проти годинникової стрілки
- Б** від центру за годинниковою стрілкою
- В** до центру проти годинникової стрілки
- Г** до центру за годинниковою стрілкою

16. У якій проекції паралелі є прямими?

- А** конічній
- Б** поліконічній
- В** азимутальній
- Г** циліндричній

17. Яке море утворилося внаслідок розходження літосферних плит?

- А** Червоне
- Б** Біле
- В** Тасманове
- Г** Саргасове

18. Басейн якої з річок належить до області внутрішнього стоку?

- А** Дніпро
- Б** Дон
- В** Урал
- Г** Єнісей

19. У якій із оболонок атмосфери знаходиться озоновий шар?

- А** тропосфері
- Б** стратосфері
- В** мезосфері
- Г** термосфері

20. Якою є температура повітря на вершині Говерли, якщо біля підніжжя гори, на висоті 730 м, у цей час термометр показує $+16,3^{\circ}\text{C}$?

- А** $8,3^{\circ}\text{C}$
- Б** $11,5^{\circ}\text{C}$
- В** $13,7^{\circ}\text{C}$
- Г** $16,8^{\circ}\text{C}$

21. Яка з названих областей є лідером в Україні за видобутком титанових руд?

- А** Черкаська
- Б** Житомирська
- В** Кіровоградська
- Г** Сумська

22. Яка з названих областей має найвищу частку сільського населення?

- А** Вінницька
- Б** Рівненська
- В** Чернівецька
- Г** Закарпатська

23. Яка з названих областей є лідером в Україні за виробництвом електроенергії?

- А** Харківська
- Б** Дніпропетровська

В Івано-Франківська

Г Запорізька

24. Яке з названих міст України належить до середніх за кількістю жителів?

А Тернопіль

Б Бердичів

В Кривий Ріг

Г Бахмач

25. Яка з названих територій була приєднана до України у 1940 р.?

А Закарпаття

Б Львівщина

В Південна Бессарабія

Г Волинь

26. Яка область є лідером в Україні за видобутком вугілля?

А Донецька

Б Дніпропетровська

В Львівська

Г Волинська

27. На якій річці будується Ташлицька ГАЕС?

А Дніпро

Б Дністер

В Інгулець

Г Південний Буг

28. Яка з названих областей України характеризується найвищою лісистістю?

А Житомирська

Б Сумська

В Закарпатська

Г Чернігівська

29. Яка область України характеризується найвищим показником народжуваності?

А Запорізька

Б Рівненська

В Чернівецька

Г Одеська

30. На які дві культури припадає понад 80 % валових зборів зерна України?

А пшениця та жито

Б кукурудза та ячмінь

В пшениця та кукурудза

Г пшениця та ячмінь

**Управління освіти і науки
Чернігівської обласної державної адміністрації
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО**

**Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
2018 - 2019 рр.**

10 клас

Практичні завдання (6 балів за кожне завдання)

1. Знайдіть місцевий час у Чернігові (51°30' пн. ш. і 31°20' сх. д.), якщо на вашому годиннику в цей час 11 год.
2. Дайте відповіді на запитання:
  1. Яку річку України можна зрізати ножем?
  2. Яка притока Дніпра носить назву птаха?
  3. Які гори Африки носять назву зібрання географічних карт?
  4. Який острів біля берегів Австралії носить назву тварини, що мешкає лише на цьому материку?
  5. Який півострів у Північній Америці має назву як каменю, так і породи домашніх собак?
  6. Яке місто у Придніпров'ї носить назву руди?
  7. Яким шляхом ще ніхто й ніколи не ходив і не їздив?
  8. Яку американську країну можна «вдягнути» на голову?
  9. Яка гора Криму носить назву великого лісового звіра?
  10. Який мис у Південній Америці називається так само, як духовий музичний інструмент?
  11. Яка річка на Закарпатті «повзає»?
  12. З якого міста США можна пошити сукню?
3. На контурній карті світу позначте країни «Великої двадцятки» (G-20), які розміщуються в Євразії.

* - країни Європи краще позначити на карті додатку

Теоретичні питання (12 балів за кожне запитання)

1. Що ми розуміємо під озоновим шаром Землі? Де і як він утворюється і яке значення має? Що Ви знаєте про «озонові дірки» та загрози, які з ними пов'язані? Яке значення має приземний (тропосферний) озон?
2. В останні роки в Україні збудовано цілу низку нових підприємств. У якій частині України таких підприємств найбільше? Що ви знаєте про ці підприємства? До яких секторів, видів виробництв і технологічних рівнів вони належать? Чи свідчать ці процеси про розбудову в Україні нової інноваційної економіки? Відповідь аргументуйте.
3. Як відомо, досить гострою проблемою для єдності Європи є активізація сепаратистських рухів. Що ви розумієте під поняттям «сепаратизм»? У яких країнах Європи і чому сепаратистські рухи набули найбільших масштабів? Наведіть конкретні приклади.

Тестові завдання (1 бал за кожну правильну відповідь)

1. Який азимут відповідає північно-західному румбу 40° ?
А 40°
Б 140°
В 220°
Г 320°
2. Який чисельний масштаб карти, якщо 1 см^2 її площі відповідає 1 га на місцевості?
А 1:10 000
Б 1:100 000
В 1:1 000 000
Г 1:10 000 000
3. Яке море утворилося внаслідок розходження літосферних плит?
А Червоне
Б Біле
В Тасманове
Г Саргасове
4. Чому у східній частині Євразії відсутній тропічний кліматичний пояс?
А далеко на південь проникають помірні повітряні маси
Б протягом року панують пасати
В далеко на північ проникають екваторіальні повітряні маси
Г протягом року панують західні вітри
5. Про яку річку йдеться в тексті? «Це найдовша річка материка. На ній трапляються катастрофічні повені та паводки, які пов'язані з літніми мусонними вітрами»
А Хуанхе
Б Ніл
В Янцзи
Г Муррей
6. Про яку природну зону йдеться у тексті? «Ген-ген розкинулися льяноси – широкі рівнини зі злаковими травами, де пасеться худоба індіанців»
А степи
Б савани
В напівпустелі
Г тундри

7. Чому в північно-східній частині Індійського океану утворився Зондський жолоб?

- А** тут відбуваються процеси розходження літосферних плит
- Б** тут знаходиться багато серединно-океанічних хребтів
- В** тут знаходиться підводна материкова окраїна
- Г** тут відбуваються процеси зіткнення літосферних плит

8. Назвіть океан, у якому розташований острів з координатами 48° пд. ш. та 68° сх. д.

- А** Тихий
- Б** Північний Льодовитий
- В** Атлантичний
- Г** Індійський

9. Більшу частину свого шляху річка Ніл тече безводною пустелею, де влітку панує несамовита спека і посуха. Чому ж рівень води в річці підвищується у розпал літа?

- А** стік річки регулюють озера
- Б** більшість приток живляться талими сніговими водами
- В** більшість приток починаються в екваторіальному поясі, де опади випадають влітку
- Г** більшість приток починаються в субекваторіальному поясі, де опади випадають влітку

10. У якій частині Австралії опади випадають узимку?

- А** східне узбережжя материка
- Б** північне узбережжя
- В** південно-західне узбережжя
- Г** центральна частина

11. Якою є температура повітря на вершині Говерли, якщо біля підніжжя гори, на висоті 730 м, у цей час термометр показує +16,3°C?

- А** 8,3°C
- Б** 11,5°C
- В** 13,7°C
- Г** 16,8°C

12. Яким є атмосферний тиск на вершині Роман-Кош, якщо на рівні моря він становить 755 мм рт. ст.?

- А** 550 мм рт. ст.
- Б** 600 мм рт. ст.
- В** 650 мм рт. ст.
- Г** 700 мм рт. ст.

13. Басейн якої з річок належить до області внутрішнього стоку?

- А** Дніпро
- Б** Дон
- В** Урал
- Г** Єнісей

14. У якій проекції паралелі є прямими?

- А** конічній
- Б** поліконічній
- В** азимутальній
- Г** циліндричній

15. Який з об'єктів природно-заповідного фонду НЕ є біосферним заповідником?

- А** Чорноморський
- Б** Чорнобильський
- В** Дунайський
- Г** Шацький

16. Як рухається повітря в циклоні Північної півкулі?

- А** від центру проти годинникової стрілки
- Б** від центру за годинниковою стрілкою
- В** до центру проти годинникової стрілки
- Г** до центру за годинниковою стрілкою

17. Яка з названих областей є лідером в Україні за виробництвом електроенергії?

- А** Харківська
- Б** Дніпропетровська
- В** Івано-Франківська
- Г** Запорізька

18. Яке з названих міст України належить до середніх за кількістю жителів?

- А** Тернопіль
- Б** Бердичів
- В** Кривий Ріг
- Г** Бахмач

19. Яка з названих територій була приєднана до України у 1940 р.?

- А** Закарпаття
- Б** Львівщина
- В** Південна Бессарабія
- Г** Волинь

20. Яка область є лідером в Україні за видобутком вугілля?

- А** Донецька
- Б** Дніпропетровська
- В** Львівська
- Г** Волинська

21. На якій річці будується Ташлицька ГАЕС?

- А** Дніпро
- Б** Дністер
- В** Інгулець
- Г** Південний Буг

22. В якому місті України розміщується Запорізька АЕС?

- А** Каховка
- Б** Запоріжжя
- В** Енергодар
- Г** Мелітополь

23. Яка область України характеризується найвищим показником народжуваності?

- А** Запорізька
- Б** Рівненська
- В** Чернівецька
- Г** Одеська

24. На які дві культури припадає понад 80 % валових зборів зерна України?

- А** пшениця та жито
- Б** кукурудза та ячмінь
- В** пшениця та кукурудза
- Г** пшениця та ячмінь

25. Який із перерахованих процесів характеризує субурбанізацію?

- А** зростання частки міського населення
- Б** зменшення частки населення у країнах, що розвиваються
- В** затухання “маятникових” міграцій
- Г** більш швидке зростання приміської зони порівняно з ядром агломерації

26. У якій із названих пар країн чоловіче населення переважає над жіночим?

- А** Китай та Японія
- Б** Пакистан і Катар
- В** Кувейт і Франція
- Г** Туреччина та Норвегія

27. Яка з названих країн має найбільшу кількість жителів?

- А** Нігерія
- Б** Росія
- В** Пакистан
- Г** Японія

28. Які три з названих країн входять до ЄС, проте не входять до НАТО?

- А** Фінляндія, Австрія, Швеція
- Б** Швейцарія, Норвегія, Хорватія
- В** Норвегія, Швейцарія, Швеція
- Г** Австрія, Швейцарія, Естонія

29. Що в Європі називають поняттям “Блакитний банан”?

- А** територію з інтенсивним міграційним відтоком населення
- Б** суцільну смугу високої щільності сільського населення
- В** зону концентрації населення слов'янської групи індоєвропейської мовної сім'ї
- Г** смугу міських агломерацій, що простягається з півдня В. Британії до півночі Італії

30. Які три названі країни посідають провідні позиції в Європі за виробництвом продукції аерокосмічної промисловості?

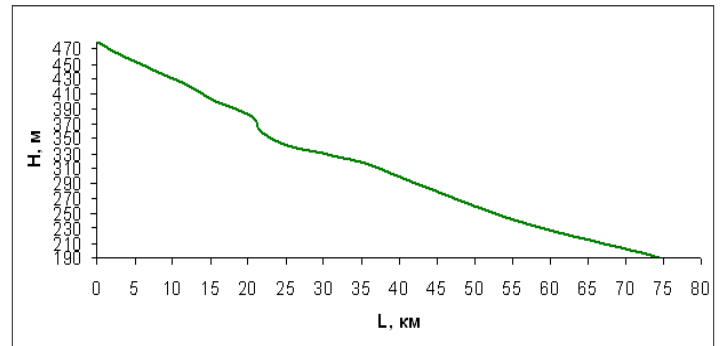
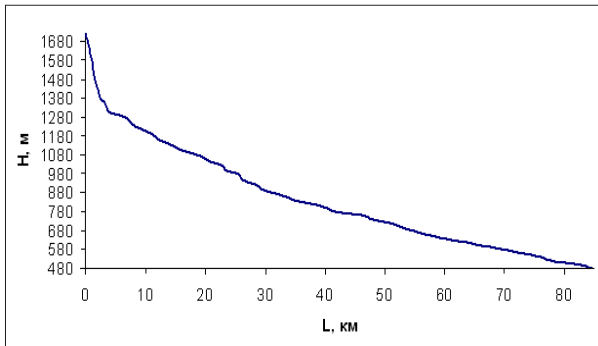
- А** Франція, Іспанія, Румунія
- Б** Німеччина, Польща, Норвегія
- В** Франція, В. Британія, Німеччина
- Г** Італія, Швейцарія, Франція

Управління освіти і науки
Чернігівської обласної державної адміністрації
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО

Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії
2018 - 2019 рр.
11 клас

Практичні завдання (6 балів за кожне завдання)

1. Наочно схематично відобразіть сутність географічних понять і явищ: бризи, антициклон Північної півкулі, грабен, поширення постійних вітрів на Землі, азимутальну картографічну проекцію, конічну картографічну проекцію.
2. За поздовжніми профілями двох річок визначте похил кожної з них. Порівняйте отримані значення та зробіть висновок щодо характеру течії цих річок.

3. На контурній карті Європи відповідними цифрами і підписами позначте: 1) країни Західної і Північної Європи, які не входять до ЄС; 2) країни Західної та Північної Європи, які не входять до НАТО; 3) країни Південної Європи (окрім "карликових"), які належать до групи держав з перехідною економікою.

Теоретичні питання (12 балів за кожне запитання)

1. Розкрийте закономірності та поясніть причини зміни температурних умов і кількості опадів на території України в напрямках із півночі на південь та із заходу на схід. Змодельуйте ситуацію: як змінився б клімат на території України загалом, якщо б гірські системи обрамляли її не з заходу і півдня, а з півночі і сходу.
2. Незаконне вирубування лісів в Україні в останні роки набуло загрозливих масштабів. Верховною Радою України прийнято низку нормативно-законодавчих актів, які мають подолати негативні процеси у лісовому господарстві. Які заходи регулювання передбачені цими нормативними документами? Як, на вашу думку, вони можуть вплинути на розвиток лісового господарства та деревообробну промисловість України. Наведіть конкретні приклади.
3. Традиційно в економіці світу чи окремої країни виділяють три сектори – первинний, вторинний і третинний. Однак, в останні роки науковці, спираючись на переконливі аргументи, доводять необхідність виділення четвертинного сектора економіки. Про які аргументи йдеться? Чи поділяєте ви точку зору науковців стосовно виділення такого сектора економіки? Що вам про нього відомо? Які види економічної діяльності мають увійти до четвертинного сектора?

Тестові завдання (1 бал за кожну правильну відповідь)

1. У якому місті України місцевий час є найбільшим?

- А** Миколаїв
- Б** Ужгород
- В** Луцьк
- Г** Полтава

2. Який чисельний масштаб карти, якщо 1 см² її площі відповідає 1 га на місцевості?

- А** 1:10 000
- Б** 1:100 000
- В** 1:1 000 000
- Г** 1:10 000 000

3. Коли горизонтальний кут між азимутами сходу і заходу Сонця становить 180°?

- А** 22 грудня
- Б** 22 січня
- В** 21 березня
- Г** 21 квітня

4. Який азимут відповідає північно-західному румбу 40°?

- А** 40°
- Б** 140°
- В** 220°
- Г** 320°

4. Чому в північно-східній частині Індійського океану утворився Зондський жолоб?

- А** тут відбуваються процеси розходження літосферних плит
- Б** тут знаходиться багато серединно-океанічних хребтів
- В** тут знаходиться підводна материкова окраїна
- Г** тут відбуваються процеси зіткнення літосферних плит

5. На яких островах тривалість світлового дня 22 червня є найбільшою?

- А** Гавайських
- Б** Канарських
- В** Алеутських
- Г** Мальдівських

6. Яке море утворилося внаслідок розходження літосферних плит?

- А** Червоне
- Б** Біле
- В** Тасманове
- Г** Саргасове

7. Чому у східній частині Євразії відсутній тропічний кліматичний пояс?

- А** далеко на південь проникають помірні повітряні маси
- Б** протягом року панують пасати
- В** далеко на північ проникають екваторіальні повітряні маси
- Г** протягом року панують західні вітри

8. Про яку річку йдеться в тексті? «Це найдовша річка материка. На ній трапляються катастрофічні повені та паводки, які пов'язані з літніми мусонними вітрами»

- А** Хуанхе
- Б** Ніл
- В** Янцзи
- Г** Муррей

9. Про яку природну зону йдеться у тексті? «Ген-ген розкинулися льяноси – широкі рівнини зі злаковими травами, де пасеться худоба індіанців»

- А** степи
- Б** савани
- В** напівпустелі
- Г** тундри

10. У якій частині Австралії опади випадають узимку?

- А** східне узбережжя материка
- Б** північне узбережжя
- В** південно-західне узбережжя
- Г** центральна частина

11. Якою є температура повітря на вершині Говерли, якщо біля підніжжя гори, на висоті 730 м, у цей час термометр показує +16,3⁰С?

- А** 8,3⁰С
- Б** 11,5⁰С
- В** 13,7⁰С
- Г** 16,8⁰С

12. Яким є атмосферний тиск на вершині Роман-Кош, якщо на рівні моря він становить 755 мм рт. ст.?

- А** 550 мм рт. ст.
- Б** 600 мм рт. ст.
- В** 650 мм рт. ст.
- Г** 700 мм рт. ст.

13. У межах якого кліматичного поясу розташоване південне узбережжя Гренландії?

- А** помірною
- Б** арктичного
- В** антарктичного
- Г** субарктичного

15. У яких горах снігова лінія знаходиться найвище?

- А** Скандинавські
- Б** Уральські
- В** Гімалаї
- Г** Тибет

16. Яка з названих областей є лідером в Україні за виробництвом електроенергії?

- А** Харківська
- Б** Дніпропетровська
- В** Івано-Франківська
- Г** Запорізька

17. Яке з названих міст України є лідером за виробництвом продукції чорної металургії?

- А** Дніпро
- Б** Маріуполь
- В** Запоріжжя
- Г** Кривий Ріг

18. Яка з названих територій була приєднана до України у 1940 р.?

- А** Закарпаття
- Б** Львівщина
- В** Південна Бессарабія
- Г** Волинь

19. Яка область є лідером в Україні за видобутком вугілля?

- А** Донецька
- Б** Дніпропетровська
- В** Львівська
- Г** Волинська

20. На якій річці будується Ташлицька ГАЕС?

- А** Дніпро
- Б** Дністер
- В** Інгулець
- Г** Південний Буг

21. В якому місті України розміщується Запорізька АЕС?

- А** Каховка
- Б** Запоріжжя
- В** Енергодар
- Г** Мелітополь

22. Яка область України характеризується найвищим показником народжуваності?

- А** Запорізька
- Б** Рівненська
- В** Чернівецька
- Г** Одеська

23. На які дві культури припадає понад 80 % валових зборів зерна України?

- А** пшениця та жито
- Б** кукурудза та ячмінь
- В** пшениця та кукурудза
- Г** пшениця та ячмінь

24. Який з перерахованих процесів характеризує субурбанізацію?

- А** зростання частки міського населення
- Б** зменшення частки населення у країнах, що розвиваються
- В** затухання “маятникових” міграцій
- Г** більш швидке зростання приміської зони порівняно з ядром агломерації

25. У якій із названих пар країн чоловіче населення переважає над жіночим?

- А** Китай та Японія
- Б** Пакистан і Катар
- В** Кувейт і Франція
- Г** Туреччина та Норвегія

26. Яка з названих країн має найбільшу кількість жителів?

- А** Нігерія
- Б** Росія
- В** Пакистан
- Г** Японія

27. На які три країни припадає майже 60 % світових розвіданих запасів природного газу?

- А** Росія, Китай, Саудівська Аравія
- Б** Росія, Іран, Катар
- В** Росія, Норвегія, Іран
- Г** Росія, ОАЕ, США

28. Що в Європі називають поняттям “Блакитний банан”?

- А** територію з інтенсивним міграційним відтоком населення
- Б** суцільну смугу високої щільності сільського населення
- В** зону концентрації населення слов'янської групи індоєвропейської мовної сім'ї
- Г** смугу міських агломерацій, що простягається з півдня В. Британії до півночі Італії

29. Які три названі країни посідають провідні позиції в Європі за виробництвом продукції аерокосмічної промисловості?

- А** Франція, Іспанія, Румунія
- Б** Німеччина, Польща, Норвегія
- В** Франція, В. Британія, Німеччина
- Г** Італія, Швейцарія, Франція

30. У якій з названих країн Європи частка рослинництва є більшою за частку тваринництва?

- А** В. Британії
- Б** Німеччині
- В** Італії
- Г** Франції